

RETORIKA

KOMU JE NAMENJEN: 9. razred

V OBSEGU: 32 ur

UČITELJ: Vesna Žnidar

Ključne besede za predstavitev predmeta: **retorika, retorična tehnika, argumentacija, retorično argumentativna zmožnost, besedna in nebesedna raven sporazumevanja, govorni nastop, etika dialoga**

OPREDELITEV PREDMETA

Namen in cilj retorike sta celovita analiza ter pravilnejše in natančnejše oblikovanje argumentov in prepričevalnih tehnik na vseh področjih človekovega življenja. Namen retorike je učence in učenke seznaniti s pojmi prepričevanja in argumentiranja, s tehnikami prepričevanja, z elementi prepričevalnega postopka, z dejavniki uspešnega prepričevanja, z oblikami prepričevanja, s strukturacijo (prepričevalnega) govora in z vsestranskim (tj. besednim in nebesednim) obvladovanjem govorne situacije, z razliko med prepričevanjem in argumentiranjem, z razlikovanjem med dobrimi in slabimi argumenti, z elementi dobre argumentacije ... Cilj retorike je učence in učenke naučiti predvsem samostojnega, koherentnega, kritičnega oblikovanja in izražanja stališč ter suverenega nastopa pri drugih predmetih, v teku nadaljnjega izobraževanja kakor tudi na vseh (drugih) področjih družbenega in zasebnega življenja.

OPERATIVNI CILJI PREDMETA

Osrednji cilj pouka retorike je razvijanje retorično-argumentativne zmožnosti oz. izboljšanje kompetence javnega nastopanja. To pomeni, da znajo učenci in učenke skladno z retoričnimi pravili in s postopki pravilnega argumentiranja načrtovati, oblikovati in izvesti prepričljiv govorni nastop, obenem pa znajo tovrstna pravila uporabiti pri opazovanju in analiziranju, na kakšen način ta pravila uporabljajo drugi.

Predmet obsega 5 tematskih sklopov:

1. Kaj in zakaj retorika
2. Retorična tehnika (temeljni postopki za pripravo prepričljivega govora, besedna in nebesedna raven vsakršnega sporazumevanja, dejavniki uspešnega/neuspešnega nastopa; učenci razvijajo in krepijo spretnosti nastopanja, spoznajo sredstva za učinkovito pomnjenje govora/besedila ...)
3. Argumentacija (osnovni principi argumentacije ...)
4. Govorni(ški) nastop (priprava, izvedba, opazovanje in analiza govornih nastopov ...)
5. Retorika in argumentacija za aktivno državljanstvo (spoznajo različne vrste javnih komunikacijskih dogodkov (debata, razprava, javni govorni nastop ...); spodbujanje učencev, da privzemajo držo aktivnih javnih govorcev, ki se na aktualne družbene pojave znajo kritično, utemeljeno in prepričljivo odzvati, ter da znanje in zmožnosti, usvojene pri pouku retorike, aktivno uporabljajo pri drugih predmetih in v vsakdanjem življenju nasploh.

UČNE VSEBINE

- Opredelitev retorike.
- Uporabnost retorike.
- Govorčeva opravila: odkrivanje, razporeditev, prebeseditev, pomnjenje, izvedba.
- Besedno in nebesedno sporazumevanje.
- Odkrivanje/opredelitev problema: mreža vprašanj, sporna vprašanja, sredstva prepričevanja, notranja sredstva prepričevanja, retorična situacija.
- Osnove argumentacije: argument/sklep, argument + sklep, sprejemljivost, relevantnost, zadostnost, analiza argumentacije, deduktivni, induktivni argumenti, izrečeni in neizrečeni elementi v argumentaciji, Toulminov model argumentacije.
- Razvrščanje: uvod, pripoved, argumentacija, zaključek; načini zavrnitev in digresija; prebesedovanje in slogovna načela; dodajanje, odvzemanje, premeščanje, nadomeščanje.
- Snovanje govora in priprava na govorni nastop, izvedba in analiza govornega nastopa, vrednotenje govornega nastopa;
- Celovita izkušnja praktične uporabe retoričnih in argumentativnih principov na izbranih primerih z načrtovanjem, izvedbo, opazovanjem in analizo ter razpravo.
- Zgodovinski razvoj klasične retorike in njen kulturni vpliv.

NAČINI DELA

Učenci in učenke bodo razvijali svojo zmožnost govornega nastopanja tako, da bodo pri pouku retorike čim večkrat govorno nastopali (samostojni govorni nastopi, debate, razprave, okrogle mize, vrednotenje govornih nastopov ...).